

Adölesanlarda elektronik sigara kullanımı ve algılanan zararlar üzerine kesitsel bir çalışma

Sefer Ayca¹, Ezgi Aysu Şahin Mavi¹, Aslı Saltabaş Şahin¹, Esra Gültekin Koç¹,
Ayşe Gül Güven², Zehra Ayca³

¹Gazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

²Ankara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Ergen Sağlığı Bilim Dalı, Ankara, Türkiye

³Ankara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Endokrinolojisi Bilim Dalı, Ergen Sağlığı Bilim Dalı, Ankara, Türkiye

Öz

Giriş: Elektronik sigara (e-sigara) kullanımı adölesanlarda giderek artan bir halk sağlığı sorunudur.¹ Adölesanlar, Türkiye nüfusunun %15'ini oluşturmaktadır.² Konvansiyonel sigara kullanımının adölesanlarda gözlenen yüksek prevalansı, son yıllarda yerini e-sigara gibi yeni nesil tütün ve nikotin ürünlerine bırakma eğilimi göstermektedir.³ E-sigara'nın yüksek nikotin içeriği ile bağımlılık gelişimini hızlandırması, akran etkisi ve konvansiyonel sigaraya geçişi kolaylaştırabilmesi sebebiyle bir tehdit haline gelmiştir.⁴ Nörotoksik etkileri ve solunum sistemi üzerindeki patolojik yükleri nedeniyle erken yaş grubunda ciddi kronik hastalık risklerini beraberinde getirmektedir.⁵

Bu çalışmada adölesanlarda e-sigara kullanım durumu ile algılanan zarar, tutum ve inanç düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntem: Çalışma kesitsel tipte planlanmış olup Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi ve Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi pediatri polikliniklerine Şubat-Nisan 2026 tarihleri arasında başvuran 10-19 yaş arası 488 adölesan araştırma kapsamına alınmıştır. Veriler yüz yüze, öz-bildirim esaslı 35 maddelik anket ile toplanmıştır. Anketin ilk bölümünde sosyodemografik bilgilerin yer aldığı 17 soru yer almaktadır. İkinci bölümünde ise e-sigaraya yönelik tutum ve inançların değerlendirildiği, beş alt boyut içeren 18 maddeli ECABA ölçeği kullanılmıştır. Ölçek Can Oksay ve arkadaşları tarafından 2025 yılında geliştirilmiştir (Cronbach alfa=0,88).⁶ Ölçekten minimum 18, maksimum 90 puan alınabilmektedir. Yüksek puanlar e-sigara kullanma eğiliminin fazla olduğu ve e-sigaranın zararları konusunda tutum ve inancın düşük olduğunu göstermektedir. Verilerin analizinde ki-kare testi, Mann-Whitney U testi ve Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır. $p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 15,14 olup %49,8'i erkektir. %21,9'unun en az bir kez e-sigara kullandığı, %12,5'inin ise son 30 gün içinde e-sigara kullandığı saptanmıştır. Ev içi sigara dumanına maruziyet %43,4, yakın arkadaşta konvansiyonel sigara kullanımı %46,1, yakın arkadaşta e-sigara kullanımı %35,9 ve sosyal medyada e-sigara içerik/reklam maruziyeti %27'dir. Erkek cinsiyette e-sigara deneme ve güncel kullanım durumu anlamlı olarak daha yüksektir ($p < 0,001$). Yakın arkadaşında konvansiyonel sigara veya e-sigara kullanımı bulunanlarda

✉ Ezgi Aysu Şahin Mavi • ezgiaysu.sahinmavi@gazi.edu.tr

Geliş tarihi / Received: 13.04.2026 **Kabul tarihi / Accepted:** 05.05.2026 **Yayın tarihi / Published:** 22.05.2026

Telif hakkı © 2026 Yazar(lar). Sağlığı Geliştirme ve Sigara ile Mücadele Derneği tarafından yayımlandı. Açık erişimli bu makale, orijinal çalışmaya uygun şekilde atıfta bulunulması koşuluyla, herhangi bir ortamda veya formatta sınırsız kullanım, dağıtım ve çoğaltmaya izin veren [Creative Commons Atıf Lisansı \(CC BY\)](#) ile dağıtılmıştır.

Copyright © 2026 The Author(s). Published by The Society for Health Promotion and Tobacco Control. This is an open access article distributed under the [Creative Commons Attribution License \(CC BY\)](#), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium or format, provided the original work is properly cited.

ve ev içi sigara dumanına maruz kalanlarda e-sigara deneme ve son 30 gün içinde e-sigara kullanım durumu anlamlı olarak daha yüksektir ($p<0,05$).

ECABA toplam puanı ve tüm alt boyut puanları, e-sigara kullananlarda anlamlı düzeyde daha yüksektir ($p<0,001$). ECABA toplam ve alt boyut puanları, erkek cinsiyette, ev içi sigara dumanı maruziyetinde ve yakın arkadaşta konvansiyonel sigara/e-sigara kullanım durumu olan adölesanlarda anlamlı düzeyde daha yüksektir ($p<0,05$). Yaş ile ECABA toplam puanı arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Ölçeğin alt boyutları olan fiziksel sonuçlar ve sosyal onay alt boyutları ile yaş arasında düşük düzeyde anlamlı pozitif ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Adölesanlarda yaşın artması ile e-sigaranın fiziksel olarak zararsız olduğuna dair inanışları ve ürünü bir sosyal kabul aracı olarak görme eğilimleri artmaktadır.

Sonuç: Bu çalışma, adölesanlarda e-sigara kullanımının erkek cinsiyet, yakın arkadaşının tütün ürünü kullanımı ve ev içi sigara maruziyeti ile arttığını göstermektedir. Ayrıca adölesanlarda e-sigara kullanma eğilimi ve düşük zarar algısının e-sigara kullanımı ile arttığı görülmüştür. Bulgular, adölesanlara yönelik yalnızca bireyi değil; okul, aile ve arkadaş çevresini de kapsayan koruyucu halk sağlığı müdahalelerinin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda gerekli müdahaleler yapılmalıdır.

Anahtar kelimeler: adölesan, elektronik sigara, tütün kullanımı, ECABA ölçeği

Kaynakça

1. Taş D. The rising epidemic of e-cigarette use among adolescents: an unpredictable threat. Turk J Pediatr 2025; 67: 773-775. [\[Crossref\]](#)
2. Türkiye İstatistik Kurumu. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçları, 2024 (Haber Bülteni No: 53899). 2025. Available at: <https://veriportali.tuik.gov.tr/press/53899>
3. Can Oksay S, Bilgin G, Gürler E, et al. Prevalence and predictors of e-cigarette use among adolescents in a tertiary pediatric clinic: insights from the new ECABA Scale. Turk J Pediatr 2025; 67: 776-788. [\[Crossref\]](#)
4. Villanueva-Blasco VJ, Belda-Ferri L, Vázquez-Martínez A. A systematic review on risk factors and reasons for e-cigarette use in adolescents. Tobacco Induced Diseases 2025; 23: 1. [\[Crossref\]](#)
5. Livingston JA, Chen CH, Kwon M, Park E. Physical and mental health outcomes associated with adolescent E-cigarette use. J Pediatr Nurs 2022; 64: 1-17. [\[Crossref\]](#)
6. Can Oksay S, Alpar G, Bilgin G, et al. E-cigarette attitude and belief scale in adolescents: a validity and reliability study. Thorac Res Pract 2025; 26(6): 290-297. [\[Crossref\]](#)